

i Kommissionen, om det ikke var rigtigt og rimeligt, at man tog og lagde Beslag paa en Del af den Værdiforhøjelse, som en hel Del Ejendomme vilde faa ved disse nye Anlæg. Vi havde det under Overvejelse i Kommissionen, og saa vidt jeg erindrer, fandt den Tanke Tilslutning fra saa godt som alle Sider. Man syntes, at det ikke var ganske korrekt, at Samfundet paa en vis Maade forærede en Privatmand Værdier, der vare mange Gange saa store som det, han hidtil havde besiddet, uden nogen som helst Fortjeneste fra hans Side, men at det var ret rimeligt, om Samfundet lagde Beslag paa en Del af disse Værdier. Vi forhandlede en Del derom, men det lykkedes ikke at opnaa Enighed om et bestemt Forslag. Man endte da med at anerkende Tanken og henstille den til Regeringens nærmere Overvejelse, altsaa afvente, at Regeringen fremkom med Forslag til en Ordning i saa Henseende med Regler for en saadan Skat af Værdistigning. Jeg vil her gøre opmærksom paa forskellige Tilfælde, som havde Betydning for os med Hensyn til Tankens Udførelse. Jeg vil saaledes nævne, at Esbjerg Havn i sin Tid blev anlagt — som ældre Medlemmer ville vide — paa nøgen, temmelig værdiløs og næsten ubeboet Hede; der boede kun enkelte Fiskerfamilier paa den. En enkelt Mand ejede det meste af denne Hede. Han blev i Løbet af faa Aar en hovedrig Mand, idet det lykkedes ham at sælge Heden til 1 Kr. Kvadratalen. Han selv havde ikke gjort sig fortjent til denne Kapital. Det var Samfundet, der forærede ham den, og det havde da været rimeligt, om man havde lagt Beslag paa en Del af denne Kapital til Fordel for Udgifterne ved Anlægget af Esbjerg Havn. Noget lignende har i de senere Aar gentaget sig de hundrede Gange. Jeg skal nævne et andet Eksempel. Anlægget af Kystbanen, som vi alle kende, har forøget Værdierne langs hele Kysten til det mangedobbelte af, hvad Banen har kostet, men der er ikke lagt Beslag paa nogen Del af denne Værdiforøgelse. Det havde efter min Mening været ret rimeligt, om man havde gjort det; det er imidlertid ikke sket, og vi kunne jo ikke give en eventuel ny Lov tilbagevirkende Kraft; det vilde være at gøre Indgreb i Ejendomsretten. Saa havde vi i Kommissionen

endvidere et Eksempel til Sammenligning, et Eksempel, der styrkede os i Udførelsen af Tanken. Det var Anlægget af Slangerup-Banen. Den blev vedtaget i 1894, ikke sammen med de 29 Privatbaner, men ved en særlig Lov af 13. April 1894 sammen med et Par andre Smaabaner her ved København. Den blev vedtaget saaledes, at Statskassen ikke skulde bidrage en Øre til den. Endvidere skulde de, der anlagde Banen, Koncessionshaverne, forpligte sig til, hvis nogen Del af denne Bane kom i Vejen for den paatænkte Personbanegaard, at flytte Dele af Slangerup-Banen uden Udgift for Statskassen. Saaledes blev det vedtaget i 1894, men det viste sig, at de paagældende ikke kunde skaffe de fornødne Penge, uagtet denne Egn var velstillet, og uagtet man skulde tro, at Københavns Kommune ogsaa skulde kunne skaffe Penge til en saadan Bane. Først da man kom ind paa en lignende Tanke som den, der ligger til Grund for nærværende Lovforslag, at lægge Beslag paa en Del af den Værdiforøgelse, som vilde finde Sted ved de paagældende Baneanlæg, først da lykkedes det at faa Midler til Banens Udførelse. Man traf da en Overenskomst med de forskellige Lodsejere, næsten dem alle, om, at de skulde forpligte sig til at afgive 30 pCt. af den Værdiforøgelse, der fandt Sted, og paa den Betingelse gik to københavnske Banker, Landmandsbanken og Privatbanken, ind paa at financiere Banen, og saa blev den færdig. Man fandt sig vel tilfreds med Princippet. I det første Aar havde man en Indtægt af 117,000 Kr. gennem Værdistigningen. Jeg har hørt sige, at Resultatet fra de senere Aar har været magrere, og dette skulde ikke tale til Gunst for dette Princip. Jeg tænker, at dette ligger i, at Princippet er forkert udført, idet man har bestemt, at en vis Del af det, der indkommer ved Salg, skulde udredes i Værdistigningsafgift. Jeg tror, at det er uheldigt at tage det paa den Maade; det frister til at omgaa Loven paa forskellig Maade, men det skal jeg ikke komme nærmere ind paa.

Som Følge af, at det var en meget vanskelig Opgave at faa ordnet en saadan Værdistigningsskat, bleve vi ikke færdige med den i Kommissionen, men henviste den, som sagt, til Regeringen. Denne tog